CCOO construcció i fusta

UGT MCA

PEL CANVI DEL MODEL PRODUCTIU EN EL SECTOR DE LA CONSTRUCCIO

PROPOSTES

AL GOVERN DE LA GENERALITAT
Departament d'empresa i ocupació
Departament territori i sostenibilitat

A LA CONFEDERACIÓ CATALANA DE LA CONSTRUCCIÓ

EL SECTOR DE LA CONSTRUCCIÓ A CATALUNYA ESTÀ EN CRISI

En abordar la situació del sector, no podem deixar de considerar el model de creixement econòmic i productiu que s'ha imposat durant els últims anys al nostre país. Model de caràcter essencialment especulatiu on preval l'ocupació d'habitatge lliure, de propietat, marginant els models de lloguer o d'habitatge de caràcter social. Model especulatiu en benefici del promotor però en el que, el comprador, també esperava obtenir, a curt termini, grans plusvàlues.

Sens dubte, en aquests anys, s'ha crescut desmesuradament a partir d'una intensa activitat urbanitzadora, edificatòria i d'infraestructures i en detriment d'altres activitats industrials i econòmiques.

L'accés al crèdit fàcil -que ha derivat a l'actual crisi hipotecària-, les desgravacions fiscals i els ingents recursos aportats per la UE han potenciat aquest creixement desmesurat generant, l'endeutament de les famílies i també el del sector. Al mateix temps el sistema bancari, impulsat per la seva voracitat, es va endeutar també a l'exterior impulsant una crisi econòmica sense precedents que ha acabat afectant a les pròpies finances públiques.

La crisi s'ha vist acompanyada per clamorosos desajustaments. Des d'arribar a la ràtio més alta d'habitatges per habitant a la UE i, al mateix temps, ser incapaços de cobrir la necessitat d'allotjament de molts conciutadans. Des de disposar d'infraestructures infrautilitzades per innecessàries, fins a la incapacitat de finançar-ne altres, imprescindibles, que troben múltiples dificultats financeres per a la seva posada en marxa.

En definitiva, cal concloure que la crisi del model immobiliari té greus conseqüències en la manera de desenvolupament econòmic i industrial del nostre país que, sens dubte s'ha de reorientar; genera desequilibris socials davant l'accés a l'habitatge, la mobilitat, així com tota la problemàtica que es deriva de l'actual situació de crisi, desnonaments, etc; desequilibris també en l'àmbit de l'ordenació del territori i del desenvolupament urbanístic, així com de naturalesa ecològica, lligades al consum d'energia, de materials, reciclatge i tractament de residus, etc.

També les relacions laborals a conseqüència d'aquest model s'han vist afectades: Desregulació, perllongament de jornades, baixos salaris, precarietat...

En conseqüència, no pot sorprendre que sent, tant les activitats d'edificació residencial com d'obra pública, l'última baula de la cadena de l'activitat promotora privada o pública, es troben sumides en una profunda crisi.

Crisi de la construcció que s'objectiva en totes i cadascuna de les variables utilitzades per valorar la situació del sector: nombre de persones ocupades, EPA, altes a la SS, consum de productes i materials per a la construcció: ciment, maons, acer..., visats de nous projectes, obres finalitzades i començades, creació de noves empreses enfront a la desaparició de les mateixes, licitació d'obra pública, parc d'habitatges sense vendre, etc, etc.

- La crisi, no només ha estat financera, sinó que, es troba centrada en la consolidació d'un model especulatiu que, a més, no feia res més que socialitzar pèrdues:

  - Amb una construcció de baixa qualitat, que força alts consums energètics.
  - Creixement generador de desequilibris urbanístics,
  - Creador de problemes irresolubles, i insostenibles despeses en infraestructures, transport i comunicacions, en el subministrament de serveis,
  - Insostenibles costos energètics i del cicle de l'aigua.
  - Amb deteriorament, en molts casos de manera irreversible, de l'entorn i del seu medi ambient.
  - Etc

- Al mateix temps, la crisi és l'última manifestació d'un model productiu ineficient basat en:

  - L'atomització de les empreses del sector.
  - La utilització de mètodes pre-industrials, mancats d'especialització, focalitzats en la subcontractació i el prestamisme laboral.
  - La competència deslleial.
  - L'explotació intensiva de la mà d'obra,amb baixos salaris i escassa o nul·la qualificació.
  - L'establiment de relacions laborals basades en la precarietat, la desregulació i les cadenes de subcontractació.
  - La manca absoluta de R+D+i en el sector.
  - Una productivitat, que ha anat decreixent sistemàticament en utilitzar mètodes anacrònics, que no resolen els problemes organitzatius ni de logística i amb una inversió tecnològica notablement insuficient.
  - Etc

Fa anys que els sindicats del sector a través de les Federacions de CCOO i UGT, també alguns analistes econòmics, posàvem de manifest la

insostenibilitat del sistema i, alhora denunciàvem les precàries condicions en l'organització del treball sobre les quals es sustentava el model.

Sens dubte, la situació no podria haver-se donat sense la concurrència del sistema financer i bancari, la imbricació d'interessos entre promotores privades i empreses constructores. Però és difícil oblidar que l'existència d'aquest model va permetre no només generar una imatge de falsa prosperitat col·lectiva, sinó que va produir grans ingressos a les administracions públiques derivades de llicències i requalificacions mentre que, en la seva activitat com a promotores, no sempre van adjudicar de forma eficient la construcció d'infraestructures, ni sempre es va atendre d'acord amb les reals necessitats productives o socials existents

Lamentablement, la crisi del conjunt del model econòmic i productiu del nostre país ha estat anomenada eufemísticament, la crisi del "totxo" amb greu perjudici de tots aquells que, honradament, ens dediquem al noble i imprescindible ofici de la construcció.

Tal imatge perjudica el tractament que, des de diversos àmbits, s'està donant al sector de la construcció que només és vist com un problema quan, tractant-lo d'una forma proactiva, forma part de la solució.

La construcció seguirà tenint un paper central no només en l'economia i en l'ocupació sinó en la satisfacció de les necessitats de les persones. En considerar la situació no hauríem d'oblidar que, ni tan sols en l'actualitat hi ha crisi de demanda potencial i que, en el futur, la perspectiva és que més d'un 50% de la població mundial visqui en grans ciutats, de manera que l'edificació d'habitatges i la construcció d'infraestructures no sols està assegurada sinó que serà imprescindible.

Sens dubte, els canvis que exigeix el model productiu del sector s'han de fer amb la participació directa dels agents que intervenim en el mateix, procurant identificar els problemes, formulant propostes de solució i, naturalment, posant-les en pràctica.

Precisament, en aquest sentit, veiem positiva la proposició que realitza la Confederació Catalana de la Construcció quan planteja la necessitat d'un canvi de model del sector de la construcció a Catalunya que la converteixi ***"en una indústria d'alt valor afegit, personal qualificat i amb capacitat d'innovació "*** i també que el Govern de la Generalitat a través del seu Departament d'Empresa i Ocupació lideri aquest procés, en el qual, i en això també estem d'acord, hauria d'integrar-se també el Departament de Territori i Sostenibilitat en la seva qualitat de promotor d'obra pública.

Sens dubte, l'obertura del debat encaminat a la consecució d'uns resultats conjunts, exigirà una programació i un calendari de reunions. No obstant això, seria important arbitrar algunes mesures urgents i provisionals que tendissin a dotar d'alguna serenitat al sector. Per exemple, aclarir quina és la previsió de licitació d'obres o l'establiment d'un calendari de la seva recepció un cop executades, quin és el seu compliment de pagament a les adjudicatàries, que permeti ordenar d'alguna manera, l'activitat financera de les empreses i atendre, també a plaç als seus proveïdors. Tant mateix, entenem que es fa necessari l'establiment d'un programa, encara que sigui mínim, de suport al sector.

El sector pot estar en crisi però, en qualsevol cas, no ens cap dubte, de les seves possibilitats i de les seves capacitats tècniques, de la seva implantació, pes econòmic i social, de la seva experiència, de la seva capacitat d'internacionalització, dels seus mitjans humans i organitzatius de què disposa per a plantejar-se la posada en marxa d'un nou model productiu eficient, i ordenat sota els principis d'una activitat industrial eficient i en la innovació tecnològica.

NO ES POSSIBLE LA REACTIVACIÓ DE LA ECONOMIA, SENSE UN CANVI EN EL MODEL PRODUCTIU DE LA CONSTRUCCIÓ.

El canvi de model productiu, és un canvi a l'intern, exigeix examinar, amb la participació de tots els agents que intervenim en el sector cadascuna de les nostres ineficiències i obrar en conseqüència. Així, entre molts altres temes, hauríem de plantejar:

- L'ordenació de l'ús del sòl, així com de la promoció pública i privada.
- Els criteris d'adjudicació de l'obra pública que, més enllà del preu que acaba derivant en baixes temeràries, tingui en compte a l'hora de la seva adjudicació, l'experiència, les solucions innovadores i tecnològicament avançades, la seguretat, l'estabilitat en el treball i la formació del personal, etc. de totes i cada una de les empreses que acaben sent adjudicades.
- Generalitzar la incorporació de materials, solucions i processos innovadors i models eficients d'organització del treball que permetin fer les coses millor, més barates i de forma més ràpida.
- Apropar a projectistes i constructors als proveïdors de materials i als instal·ladors, per tal d'obtenir la màxima eficiència tant organitzativa i productiva com pel que fa a prestacions i qualitat.

- Concebre i desenvolupar l'obra en base a paràmetres de qualitat de vida de les persones i d'utilitat social.

- Situar la satisfacció de les necessitats de l'usuari com a eix de tota l'activitat empresarial en el procés constructiu.

- L'increment de la productivitat incorporant al procés i al producte R+D+i.

- Invertir en qualificació del capital humà que permeti la seva adaptació als nous requeriments productius, dotant-lo d'estabilitat en l'ocupació i seguretat i salut, tant en l'execució dels treballs com en el manteniment de l'obra.

- Combatre els excessos derivats de l'especulació i de la competència deslleial derivada de la desregulació i la subcontractació abusiva.

- Assolir alts nivells de qualitat i incorporar valor afegit a l'obra que la faci eficient energètica, acústica i tèrmicament, disminuint al mínim el seu impacte ambiental incrementant la seva vida útil, prenent les mesures oportunes per facilitar el manteniment de l'obra, etc.

En definitiva, l'eix del debat és ressituar sota el prisma de la industrialització i la innovació l'activitat de cada un dels agents del sector i les relacions socials i econòmiques entre ells per dissenyar, finalment, un model eficient, estable i segur.

Els agents del canvi són nombrosos, si bé en el nucli es troben els promotors siguin públics o privats, les organitzacions representatives dels constructors, dels treballadors i l'administració laboral i la ordenadora del territori.

No hi ha canvi de model sense lideratge i no hi ha lideratge sense capacitat d'anàlisi, intel·ligència, voluntat, perseverança i generositat.

Patronal i sindicats compartim molts dels eixos que han de conformar el nou model productiu basat en la industrialització, la innovació, la qualitat, l'aportació de valor afegit als productes, els criteris per a l'adjudicació de l'obra pública, la necessitat impulsar un observatori permanent de la construcció, etc. En aquest camp, hauríem arribar a acords bàsics en el model de relacions laborals corresponent i, d'aquesta manera, arribar a un nucli potent per entaular el diàleg i arribar a eventuals acords amb cada un dels restants agents el que permetrà donar un pas, creiem que substancial , en la conformació del nou model productiu.

NO EXISTEIX UN NOU MODEL PRODUCTIU SENSE UN ADEQUAT I JUST MODEL DE RELACIONS LABORALS

El marc de relacions laborals que ha de comportar el nou model productiu, hauria de ser contemplat sota el prisma d'un eixamplament del concepte de construcció, que no ha de dependre simplement del tipus de màquines o eines que s'utilitzen en el treball, el material que es transforma o el lloc on es produeix, per molt deslocalitzat que aquest pugui ser, sinó l'objecte final de l'activitat: l'obra de construcció en tota la seva extensió independentment de la seva tipologia.

Aquest concepte de relacions laborals ha de portar a un nou model de conveni col·lectiu per al sector de la construcció, els eixos principals han de passar per un

Conveni per a Catalunya.
Un nou àmbit funcional.
Un nou model de contracte estable de treball.
Una nova forma de representació sindical a la PIME.
La consideració de les noves funcions a desenvolupar per als treballadors i la seva capacitació.
Les mesures efectives que evitin la competència deslleial...

Al mateix temps, entenem que hem de repensar el model formatiu fins ara realitzat en el nostre sector, tant per als treballadors en actiu, com per als desocupats del nostre sector, per a això proposem a la Confederació Catalana de la Construcció i a l'Administració un contracte programa de formació de durada triennal, desenvolupat per aquesta última, junt amb els agents socials, patronal i sindicats, a executar a través de les eines per a la formació, que de forma paritària, ens hem dotat, principalment a través de l'Institut Gaudí de la Construcció,on la formació es dirigeixi cap a:

Les noves formes de construir:
- Prefabricació.
- Muntatges i col·locació.
- Nous productes i materials.
- Noves màquines i elements auxiliars.
- Desamiantat,
- Etc

Els oficis tradicionals.
La rehabilitació.

Finalment, al nou model productiu i de relacions laborals que proposem, li correspon la integració de la Prevenció de Riscos Laborals amb mesures que,

en conjunt, ja van ser consensuades per les organitzacions sindicals, patronals i l'administració laboral i que compta amb l'acord de bona part de les organitzacions professionals del sector, al voltant de la Mesa constituïda per assolir l'anomenat Pacte Nacional contra la Sinistralitat al Sector de la Construcció. Entenem que la seva signatura ens permetrà centrar amb més intensitat en els aspectes productius del canvi de model del sector de la construcció que és el que, molt adequadament proposa la Confederació Catalana de la Construcció i les organitzacions sindicals de la Federació d 'Indústries de la Construcció i la Fusta de CCOO de Catalunya i de la Federació de Metall, Construcció i Afins de la UGT de Catalunya.

Barcelona, 6 d'abril de 2011

La Secretaria General de
MCA-UGT

Isabel Martínez Abril

El Secretari General de
Federació de Construcció i Fusta
de CCOO

Miguel Peláez García